

Φέρνοντας τις κοινότητες της Κύπρου πιο κοντά

Η ΕΕ προάγει την ελεύθερη κυκλοφορία
σε ολόκληρη την Κύπρο

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η δημιουργία διαλόγου, η οικοδόμηση εμπιστοσύνης, η επαναπροσέγγιση ανθρώπων: αυτή είναι η βασική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης – όχι μόνο στην Κύπρο, αλλά σε ολόκληρη την Ευρώπη. Από την προσχώρηση της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή οικογένεια το 2004, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καταβάλει κάθε προσπάθεια να φέρει τις δύο κοινότητες της Κύπρου πιο κοντά.

Ο στόχος μας είναι ευγενής και φιλόδοξος: να εξομαλύνουμε την πορεία προς την επανένωση του νησιού. Τα εργαλεία που διαθέτουμε όμως είναι εξαιρετικά πρακτικής φύσεως. Αυτό το βιβλιαράκι επικεντρώνεται στα μέσα και εργαλεία, τα οποία χρησιμοποιεί η Ευρωπαϊκή Ένωση: τον Κανονισμό για την Πράσινη Γραμμή και τον Κανονισμό σχετικά με το Πρόγραμμα Βοήθειας. Η Ευρώπη έχει επενδύσει γύρω στα 519 εκατομμύρια ευρώ σε έργα που εκτείνονται από τη στήριξη επιχειρήσεων μέχρι την επαγγελματική κατάρτιση, την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και του περιβάλλοντος.

Στο βιβλιαράκι που κρατάτε στα χέρια σας καταγράφεται λεπτομερώς η πρόοδος που έχει επιτευχθεί σε ένα ευρύ φάσμα τομέων:

- Έχουμε στηρίξει πέραν των 1 000 επιχειρήσεων και πέραν των 1 000 αγροτών.
- Οι εμπορικές συναλλαγές εκατέρωθεν της Πράσινης Γραμμής έχουν πενταπλασιαστεί από το 2004. Έχουν καθοριστεί συστήματα, ώστε να διευκολύνεται το εμπόριο σε νέα προϊόντα – από το νωπό ψάρι μέχρι και την ταπεινή πατάτα – και να ενθαρρύνεται η τήρηση υψηλότερων προτύπων για τα προϊόντα αυτά.
- Το άνοιγμα πέντε νέων σημείων διέλευσης της Πράσινης Γραμμής έχει επιτρέψει την αύξηση της επικοινωνίας και των προσωπικών επαφών ανάμεσα στις δύο κοινότητες.

Είναι τιμή μου που παρουσιάζω αυτά τα αποτελέσματα. Είναι ενθαρρυντικό να βλέπει κανείς τόσους πολλούς Κύπριους να επωφελούνται με τόσους διαφορετικούς τρόπους και να κτίζονται σχέσεις και επαφές ανάμεσα στις δύο κοινότητες. Προσβλέπω στη συνέχιση του έργου κατά τα επόμενα χρόνια.

Ελίζα Φερέιρα

Επίτροπος Συνοχής και Μεταρρυθμίσεων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

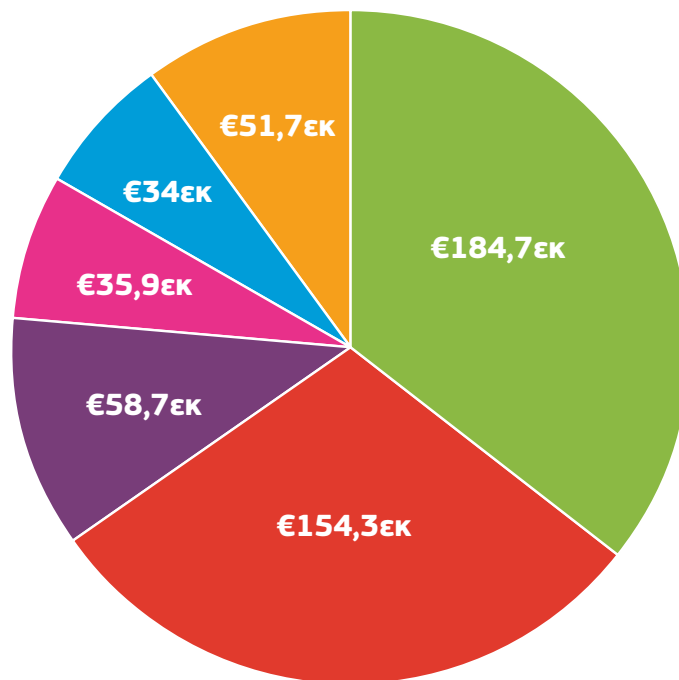
Η Κύπρος προσχώρησε στην Ευρωπαϊκή Ένωση πριν από 15 χρόνια. Από τότε, η ΕΕ στηρίζει και τις δύο κοινότητες του νησιού με στόχο την επίτευξη μιας οριστικής διευθέτησης και τον τερματισμό δεκαετιών διαίρεσης.

Στην προετοιμασία του εδάφους για την επανένωση, ένας από τους στόχους της βοήθειας της ΕΕ ήταν η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη οικονομική προσέγγιση των δύο κοινοτήτων.

Ως εκ τούτου, μεγάλο μέρος της στήριξης που παρέχει η ΕΕ στην Κύπρο επικεντρώνεται στην ανάπτυξη της οικονομίας της τουρκοκυπριακής κοινότητας του νησιού. Από το 2006, όταν δρομολογήθηκε το **Πρόγραμμα Βοήθειας της ΕΕ για την τουρκοκυπριακή κοινότητα**, έχει διατεθεί πέραν του μισού δισεκατομμυρίου ευρώ σε χρηματοδοτική ενίσχυση.

Το πρόγραμμα στηρίζει έργα σε τομείς όπως η γεωργία, το περιβάλλον, οι υποδομές, η κοινωνία των πολιτών, η ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων, η πολιτιστική κληρονομιά, οι τηλεπικοινωνίες και η εκπαίδευση, καθώς και η ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα, η αγορά εργασίας, τα σημεία διέλευσης, η κυκλοφοριακή ασφάλεια, η ενέργεια, η παροχή πληροφοριών σχετικά με την πολιτική της ΕΕ και η προαγωγή της εναρμόνισης με το κεκτημένο της ΕΕ.

Επισκόπηση της χρηματοδότησης 2006-2018 (σύνολο χορηγούμενου ποσού: €519,3 εκατομμύρια)

Στόχος:

- Υποδομές
- Προσέγγιση της τουρκοκυπριακής κοινότητας στην ΕΕ
- Κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη
- ΤΑΙΕΧ Μέσο τεχνικής βοήθειας και ανταλλαγής πληροφοριών
- Οικοδόμηση εμπιστοσύνης
- Αποθεματικό (Μηχανισμός στήριξης και διευθέτησης)

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ (2006-2018)

Ανάπτυξη και αναδιάρθρωση των υποδομών:

Αντικατάσταση **263 χλμ.** δικτύων υδροδότησης

Κατασκευή **3** σταθμών επεξεργασίας λυμάτων

Κατασκευή **99 χλμ.** δικτύων αποχέτευσης

Παροχή **7** απορριμματοφόρων οχημάτων

Παροχή **2** αποτεφρωτών ζωικών υποπροϊόντων

Προαγωγή της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης:

Υποστήριξη **271** έργων αγροτικής ανάπτυξης και ανάπτυξης των τοπικών κοινοτήτων

Υποστήριξη **138** έργων για σχολεία, οργανισμούς δια βίου μάθησης και για την αγορά εργασίας

Υποστήριξη πέραν των **150** επιχορηγήσεων για μικρομεσαίες και νεοφυείς επιχειρήσεις

Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και κατάρτισης για **πάνω από 1 000** επιχειρήσεις και επιχειρηματίες

Παροχή κατάρτισης για **σχεδόν 200** αγρότες με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης του νερού και της υγιεινής των αγροτικών εκμεταλλεύσεων

Ενημέρωση **άνω των 800** αγροτών για τους κινδύνους που συνδέονται με τις νόσους, την πρόληψη των νόσων και τα μακροπρόθεσμα οφέλη της εξάλειψης των ζωνοδόσων

Προαγωγή της συμφιλίωσης, οικοδόμηση εμπιστοσύνης, στήριξη της κοινωνίας των πολιτών και προσέγγιση της τουρκοκυπριακής κοινότητας στην ΕΕ:

1 «Infoport» της ΕΕ δημιουργήθηκε για την έγκαιρη ενημέρωση της τουρκοκυπριακής κοινότητας σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ και το πρόγραμμα βοήθειας, μέσω εκδηλώσεων, μέσων κοινωνικής δικτύωσης και δραστηριοτήτων διαδικτυακής πληροφόρησης

Υποστήριξη **60** έργων για οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών

Διεξαγωγή **άνω των 80** σεμιναρίων κατάρτισης για την ενίσχυση του έργου των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών

Ταυτοποίηση **885** αγνοουμένων και επιστροφή των λειψάνων τους στις οικογένειές τους

Παροχή ευκαιριών εκπαίδευσης σε κράτη μέλη της ΕΕ μέσω υποτροφιών της ΕΕ σε περισσότερους από **1 400** Τουρκοκύπριους

Υποστήριξη **75** πρωτοβουλιών πολιτιστικής κληρονομιάς σε ολόκληρη τη νήσο

Άνοιγμα **5** νέων σημείων διέλευσης της Πράσινης Γραμμής

Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΣΙΝΗ ΓΡΑΜΜΗ

Αυτό το βιβλιαράκι επικεντρώνεται στη στήριξη που παρέχει η ΕΕ, προκειμένου να φέρει πιο κοντά τις δύο κοινότητες, την τουρκοκυπριακή με την ελληνοκυπριακή, και στην πορεία να οικοδομήσει τον διάλογο, τη συνεργασία και την εμπιστοσύνη.

Μια από τις βασικές αρχές του έργου της ΕΕ είναι η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, αγαθών και υπηρεσιών σε όλα τα κράτη μέλη της. Στην Κύπρο, ωστόσο, αυτό αποτέλεσε πρόκληση από το 2004, όταν η χώρα προσχώρησε στην ΕΕ ως de facto διχοτομημένο νησί.

Η γραμμή κατάπαυσης του πυρός – κοινώς γνωστή ως η «Πράσινη Γραμμή» – χωρίζει τις δύο κοινότητες του νησιού από το 1974. Προς αντιμετώπιση της κατάστασης, κατά την προσχώρηση της Κύπρου το 2004, η ΕΕ εισήγαγε τον Κανονισμό για την Πράσινη Γραμμή, καθορίζοντας τους κανόνες κυκλοφορίας προσώπων, αγαθών και υπηρεσιών διαμέσου της Πράσινης Γραμμής.

Επί του παρόντος υπάρχουν εννέα σημεία διέλευσης στο νησί. Η πρωτεύουσα της χώρας, η Λευκωσία, έχει τρία σημεία διέλευσης: το σημείο διέλευσης Αγίου Δομετίου (άνοιξε το 2003), το οποίο εξυπηρετεί τόσο πεζούς όσο και αυτοκίνητα και τα σημεία διέλευσης Λήδρα Πάλας (επίσης από το 2003) και Οδού Λήδρας (2008), τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο από πεζούς.

Τα υπόλοιπα σημεία διέλευσης εξυπηρετούν τόσο πεζούς όσο και αυτοκίνητα, από τον Κάτω Πύργο-Καραβοστάσι (2010) στα δυτικά του νησιού μέχρι τη Δερύνεια (2018) στα ανατολικά. Υπάρχουν δύο σημεία, τα οποία βρίσκονται εντός της ανατολικής περιοχής των Κυρίαρχων Βρετανικών Βάσεων: Στροβίλια και Πέργαμος, τα οποία άνοιξαν το 2003. Το οδόφραγμα Αστρομερίτη-Ζώδειας, που βρίσκεται στην επαρχία Μόρφου/ Güzelyurt, άνοιξε το 2005 και το οδόφραγμα Λεύκας-Απλικίου άνοιξε το 2018.

Ο αυξημένος αριθμός σημείων διέλευσης τα τελευταία χρόνια βοήθησε με τη σειρά του στην αύξηση της επικοινωνίας και των προσωπικών επαφών ανάμεσα στις δύο κοινότητες, διευκολύνοντας έτσι τη διέλευση της Πράσινης Γραμμής και τις συναντήσεις ανάμεσα στους Κυπρίους.

Το παρόν βιβλιαράκι ξεκινά με την παρουσίαση διάφορων δικονομικών έργων και πρωτοβουλιών, που διευκολύνουν την αύξηση των προσωπικών επαφών σε ολόκληρο το νησί, και στη συνέχεια περιλαμβάνει παραδείγματα Κυπρίων, οι οποίοι ασχολούνται με το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής.

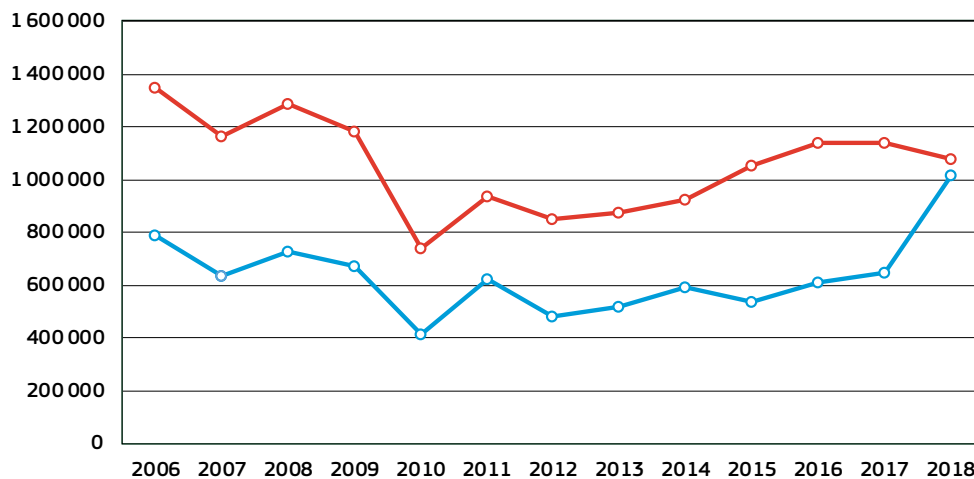

ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΕΠΑΦΕΣ

Διαχρονικά, οι μετακινήσεις από την τουρκοκυπριακή κοινότητα προς την ελληνοκυπριακή κοινότητα ήταν περισσότερες από τις μετακινήσεις στην αντίθετη κατεύθυνση – το 2011 η αναλογία ήταν μεγαλύτερη από 1 προς 3 – αλλά τα τελευταία χρόνια αυτό φαίνεται να αλλάζει.

Οι αριθμοί των διελεύσεων Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων είχαν σχεδόν εξισωθεί το 2018, φθάνοντας σε ένα συνδυασμένο σύνολο άνω των 2 εκατομμυρίων, και για πρώτη φορά, το πρώτο εξάμηνο του 2019, οι διελεύσεις από την ελληνοκυπριακή κοινότητα ξεπέρασαν εκείνες από την τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Σύγκριση των διελεύσεων της Πράσινης Γραμμής από Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, 2006-2018*

— Διελεύσεις Ελληνοκυπρίων προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα
— Διελεύσεις Τουρκοκυπρίων προς τις περιοχές που τελούν υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης

*Οι αριθμοί που περιλαμβάνονται σε αυτή τη γραφική παράσταση στηρίζονται σε στοιχεία της Αστυνομίας της Κυπριακής Δημοκρατίας και δεν εμπεριέχουν στοιχεία που αφορούν τα δύο σημεία διέλευσης που υπάγονται στην Ανατολική περιοχή των Κυρίαρχων Βρετανικών Βάσεων (Στροβίλια και Πέργαμος).

Μέσω του Προγράμματος Βοήθειας, η ΕΕ έχει χρηματοδοτήσει πολλά έργα με σκοπό την αύξηση των διαπροσωπικών επαφών και της συνεργασίας ανάμεσα στις δύο κοινότητες της Κύπρου. Αυτά τα έργα έχουν τόσο οικονομικά όσο και κοινωνικά πλεονεκτήματα και επιπρόσθετα βοηθούν στην άρση των προκαταλήψεων, την ενθάρρυνση της συνεργασίας και την οικοδόμηση εμπιστοσύνης.

Σε αυτή την ενότητα εξετάζουμε μερικά από τα δικαιοδικά έργα και τις πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στο να φέρουν τις δύο κοινότητες, τουρκοκυπριακή και ελληνοκυπριακή, πιο κοντά τη μία στην άλλη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΣ ΜΙΜΗΣΗ

Η Tüge, η οποία έκανε την πρακτική της άσκηση στην εταιρεία Reanda στο πλαίσιο του έργου Leading by Example (Παράδειγμα προς Μίμηση), με τον πρώην διευθυντή της, Χαρίλαο

Στο πλαίσιο του έργου Leading by Example (Παράδειγμα προς Μίμηση), μεταξύ του 2014 και του 2017, 40 Τουρκοκύπριοι και Ελληνοκύπριοι συμμετείχαν σε πρακτική άσκηση στις αντίστοιχες κοινότητες. Το έργο αποτελούσε κοινή πρωτοβουλία του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ) και του Τουρκοκυπριακού Εμπορικού Επιμελητηρίου (ΚΤΤΟ).

Οι 40 ασκούμενοι ήταν όλοι νέοι επαγγελματίες ηλικίας 20-35 ετών, οι οποίοι ήταν άνεργοι τη δεδομένη περίοδο. Τα δύο επιμελητήρια βοήθησαν τους νέους να αποκτήσουν πολύτιμη επαγγελματική εμπειρία, συνδέοντάς τους με εργοδότες που ανταποκρίνονταν στα ενδιαφέροντά τους και τις δεξιότητες που επιθυμούσαν να αποκτήσουν.

Για πολλούς από τους συμμετέχοντες η εμπειρία δεν τερματίστηκε με το πέρας του προγράμματος. Μερικές από τις εταιρείες που συμμετείχαν βρήκαν το σχέδιο τόσο επωφελές, που αποφάσισαν να επεκτείνουν τις περιόδους πρακτικής άσκησης επωμιζόμενες οι ίδιες το κόστος. Σε δύο Τουρκοκύπριους ασκούμενους, μάλιστα, προσφέρθηκαν θέσεις πλήρους απασχόλησης στην ελληνοκυπριακή κοινότητα.

Η μία είναι η 25-χρονη Τουρκοκύπρια Tüge Dolmaci. Αφού ολοκλήρωσε τις σπουδές της στον τομέα της λογιστικής και των χρηματοοικονομικών σε κάποιο άλλο κράτος μέλος της

ΕΕ, η Tüge επέστρεψε στην Κύπρο, για να αναζητήσει μια θέση εργασίας. Μέσω του έργου αυτού, διευθετήθηκε η πρακτική της άσκηση στην ελληνοκυπριακή κοινότητα με το διεθνές δίκτυο λογιστικής Reanda.

Με την ολοκλήρωση της περιόδου πρακτικής άσκησης, το δίκτυο πρόσφερε στην Tüge μια μόνιμη θέση εργασίας. «Για μένα ήταν τεράστια ευκαιρία», δηλώνει. «Γνώρισα πολλούς ανθρώπους. Έκανα φίλους. Μ' αρέσει ο τρόπος που δουλεύουν εδώ, έτσι αποφάσισα να παραμείνω». Δύο χρόνια αργότερα μετακινήθηκε σε έναν από τους μεγαλύτερους οίκους λογιστικής στον κόσμο, και πάλι στην ελληνοκυπριακή κοινότητα.

Εκτός από την ώθηση στη σταδιοδρομία της, αυτή η εμπειρία έδωσε στην Tüge ορισμένες πολύτιμες γνώσεις σχετικά με την Ελληνοκυπριακή κοινότητα. «Πάντοτε ήξερα ότι μοιάζουμε πολύ μεταξύ μας. Όταν ήρθα εδώ και τους γνώρισα, διαπίστωσα ότι είμαστε σχεδόν ίδιοι», λέει. «Όσο για τις διαφορές, κι αυτές είναι ευεργετικές γιατί μαθαίνεις νέα πράγματα. Εγώ έκανα μαθήματα Ελληνικών. Κι εκείνοι ενθουσιάζονταν να με διδάσκουν λέξεις στη γλώσσα τους και χαίρονταν όταν τους μιλούσα Ελληνικά, άρα πιστεύω ότι είχαμε έτσι μια πιο στενή σχέση».

Η εμπειρία ήταν αμοιβαία ωφέλιμη τόσο για την Tüge όσο και για την Reanda. Το δίκτυο επωφελήθηκε από την πρακτική άσκηση της Tüge λέει ο Διευθυντής, Χαρίλαος Χατζιωάννου, «επειδή ποτέ στον παρελθόν δεν είχαμε από πρώτο χέρι εμπειρία επαγγελματικής συνεργασίας με Τουρκοκύπριους». Ο Χαρίλαος προσθέτει ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα στην Κύπρο είναι «η άγνοια της μιας πλευράς για την άλλη». «Προγράμματα σαν και αυτό είναι πολύ χρήσιμα και για τις δύο κοινότητες», δηλώνει.

Έργα όπως το Leading by Example – Παράδειγμα προς Μίμηση – συμβάλλουν στην αλληλοκατανόηση μεταξύ των δύο κοινοτήτων και στην αναγνώριση του πόσο επωφελής μπορεί να είναι η συνεργασία για όλους.

“ Προγράμματα σαν και αυτό είναι πολύ χρήσιμα και για τις δύο κοινότητες. ”

Χαρίλαος Χατζιωάννου, Διευθυντής, Reanda

ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΠΕΔΙΟ

Ο Ελληνοκύπριος εκπαιδευτής, Σάββας, παραδίδοντας επιμορφωτικά μαθήματα σε ηλεκτρολόγους στην τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Ένα άλλο έργο με χρηματοδότηση από την ΕΕ, το οποίο τρέχει από κοινού από οργανώσεις και στις δύο κοινότητες, είναι το έργο με την ονομασία Electrical Field – Ηλεκτρικό Πεδίο. Δύο σύνδεσμοι ηλεκτρολόγων, ένας τουρκοκυπριακός και ένας ελληνοκυπριακός, διαχειρίζονται το έργο μέσω του οποίου παρέχεται κατάρτιση σε ηλεκτρολόγους. Στόχος του είναι να βελτιώσει τις δεξιότητες των ηλεκτρολόγων σε ολόκληρο το νησί σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

«Είχαμε μια συνάντηση με τους συναδέλφους μας στην ελληνοκυπριακή κοινότητα πριν από τέσσερα-πέντε χρόνια», θυμάται ο Osman Asilzade, πρόεδρος του τουρκοκυπριακού συνδέσμου και συντονιστής του έργου.

«Μετά τη συνάντησή μας, συνεργαστήκαμε και κάναμε πολλά πράγματα μαζί. Σε θέματα συνεργασίας και τεχνικών ζητημάτων είχαμε μια εξαιρετικά αρμονική σχέση. Όταν προκηρύχθηκε αυτό το έργο από την ΕΕ και διαβάσαμε τις οδηγίες, είπαμε ότι έπρεπε σίγουρα να συνεργαστούμε σε αυτό το έργο».

Ο σύνδεσμος του Osman λαμβάνει «σημαντική τεχνική και υλικοτεχνική στήριξη» από τον ελληνοκυπριακό εταίρο του, δηλαδή υπό μορφή εκπαιδευτών, εξοπλισμού και διδακτικού υλικού για τα επιμορφωτικά μαθήματα.

Ο Σάββας είναι ένας από τους Ελληνοκύπριους εκπαιδευτές που παραδίδει επιμορφωτικά μαθήματα στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Σχολιάζοντας τη δουλειά του μας είπε: «Μοιράζομαι την επαγγελματική μου εμπειρία από την άλλη πλευρά και ταυτόχρονα μ' αρέσει να μαθαίνω τι κάνουν οι ηλεκτρολόγοι εδώ και να μελετώ τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαμε να συνεργαστούμε περισσότερο στο μέλλον».

Σχετικά με τους εκπαιδευόμενους που συμμετέχουν στα μαθήματά του, ο Σάββας λέει: «Βλέπω τα χαμόγελά τους, απαντώ στις ερωτήσεις τους, βλέπω την προθυμία που έχουν για μάθηση και συζήτηση...έχω κάνει φίλους εδώ».

Ένας από τους συμμετέχοντες ήταν ο ηλεκτροτεχνίτης Ali Özhan, ο οποίος είπε ότι κέρδισε «πολλά» από την κατάρτιση, στην οποία καλύφθηκαν διάφορες τεχνικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένης και της ενημέρωσης για νέους επαγγελματικούς κανονισμούς σύμφωνα με τα πρότυπα που ισχύουν στην ΕΕ.

Ο Ali είναι Τουρκοκύπριος που ζει στην τουρκοκυπριακή κοινότητα και διέρχεται καθημερινά την Πράσινη Γραμμή για να πάει στη δουλειά του. «Δουλεύω περιστασιακά στην ελληνοκυπριακή κοινότητα σε διάφορες δουλειές εδώ και 10 χρόνια», δηλώνει. «Εμαθα Ελληνικά, πηγαίνοντας εκεί καθημερινά και δουλεύοντας εκεί. Ξεκίνησα πριν από ένα χρόνο να δουλεύω στη θέση που είμαι τώρα».

Χάρη στην επιμόρφωση, ηλεκτρολόγοι όπως ο Ali ευθυγραμμίζουν τις δεξιότητές τους με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Αυτό με τη σειρά του τους δίνει τη δυνατότητα να βρουν δουλειά στην ελληνοκυπριακή κοινότητα, πράγμα που βοηθά στην ικανοποίηση της ζήτησης που υπάρχει για εξειδικευμένους εργάτες σε ολόκληρο το νησί.

“Μοιράζομαι την επαγγελματική μου εμπειρία από την άλλη πλευρά και ταυτόχρονα μ' αρέσει να μαθαίνω τι κάνουν οι ηλεκτρολόγοι εδώ και να μελετώ τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαμε να συνεργαστούμε περισσότερο στο μέλλον.”

Σάββας, Ελληνοκύπριος εκπαιδευτής

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η αναστήλωση μνημείων, όπως της Εκκλησίας του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, βοήθησε στην επαναπροσέγγιση Κυπρίων από τις δύο κοινότητες

Εκτός από την κατάρτιση και την απόκτηση δεξιοτήτων, ένας κάπως διαφορετικός τομέας, στον οποίο η στήριξη της ΕΕ συμβάλλει στην οικοδόμηση σχέσεων ανάμεσα στις δύο κοινότητες, είναι η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η πολιτιστική κληρονομιά λειτουργεί ως γέφυρα ανάμεσα στο παρελθόν και το μέλλον, υπενθυμίζοντας στους Κύπριους τον πολιτιστικό πλούτο του νησιού και ενθαρρύνοντας έτσι τις διελεύσεις εκατέρωθεν της Πράσινης Γραμμής. Τα έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ βοηθούν στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης ανάμεσα στην ελληνοκυπριακή και την τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Ένα παράδειγμα είναι το έργο που επιτελεί η Τεχνική Επιτροπή για την Πολιτιστική Κληρονομιά με την αποκατάσταση 75 χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς σε όλο το νησί. Ο Τουρκοκύπριος συμπρόεδρος της Τεχνικής Επιτροπής, Ali Tunçay, θυμάται τη συναισθηματική φόρτιση στα εγκαίνια της πρώτης εκκλησίας που αναστηλώθηκε από την Επιτροπή:

«Ένας Ελληνοκύπριος, ο οποίος επισκεπτόταν για πρώτη φορά το χωριό του για τα εγκαίνια, με πλησίασε και μου είπε: “αυτή είναι η πιο ευτυχισμένη μέρα της ζωής μου”. Ο Ali θυμάται επίσης τον ενθουσιασμό ενός Τουρκοκύπριου, ο οποίος είχε παρευρεθεί στα εγκαίνια του αναστηλωμένου τζαμιού στη δική

του γενέτειρα: «“Ημouνα παιδί. Καθόμεν εδώ”, επαναλάμβανε ασταμάτητα. “Ο πατέρας μου στεκόταν εκεί. Κι εδώ υπήρχε ένα καρφί στο οποίο ο πατέρας μου κρέμαγε το σακάκι του”».

Όπως και με το υπόλοιπο έργο που επιτελεί η ΕΕ στην Κύπρο, στόχος της πρωτοβουλίας διάσωσης και συντήρησης είναι η επαναπροσέγγιση των ανθρώπων. Η Τεχνική Επιτροπή ανέκαθεν είχε ως προτεραιότητα τη συμμετοχή των ντόπιων οικογενειών στα έργα της, εξ ου και οργανώνει τους λεγόμενους «πολιτιστικούς περιπάτους» για τους ντόπιους, οι οποίοι περνάνε την Πράσινη Γραμμή είτε πεζοί είτε με τα ποδήλατα τους, για να επισκεφθούν μνημεία σε διάφορα μέρη του νησιού. Σε μια προσπάθεια να εμπνεύσει τις μελλοντικές γενιές, η Τεχνική Επιτροπή για την Πολιτιστική Κληρονομιά εξήγγειλε πρόσφατα ένα σχέδιο Νεαρού Πρεσβευτή Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ενθαρρύνοντας νεαρούς Κυπρίους να επισκεφθούν μνημεία εκατέρωθεν της Πράσινης Γραμμής και να αναδείξουν την κοινή κληρονομιά του νησιού.

Επιπρόσθετα, η Τεχνική Επιτροπή έθεσε πρόσφατα έναν καινούργιο στόχο, που σύμφωνα με τον Ali και τον Ελληνοκύπριο συμπρόεδρο της Επιτροπής, Τάκη Χατζηδημητρίου θα μπορούσε να αποτελεί τη σημαντικότερη προσφορά στην οικοδόμηση σχέσεων ανάμεσα στις κοινότητες του νησιού. Η Τεχνική Επιτροπή προγραμματίζει να προβεί στον καθαρισμό, την αποκατάσταση και την περιφράξη αρκετών κοιμητηρίων σε ολόκληρη την Κύπρο.

«Πολλοί Κύπριοι έχουν ρίζες και στις δύο πλευρές του νησιού», εξηγεί ο Τάκης. Αυτό σημαίνει ότι έχουν αγαπημένα πρόσωπα θαμμένα και στις δύο πλευρές. Με την πρωτοβουλία αυτή ελπίζουμε να ενθαρρύνουμε τους εκποισθέντες Κύπριους να επισκεφθούν τις πατρογονικές τους εστίες σε ολόκληρο το νησί, για να γνωρίσουν καλύτερα την κληρονομιά της οικογένειάς τους, της άλλης κοινότητας και της χώρας τους γενικά. Ενδεχομένως ακόμα να συνομιλήσουν και με τους σημερινούς κατοίκους, πράγμα που θα βοηθήσει στο να δημιουργηθεί αλληλοκατανόηση ανάμεσα στις κοινότητες.

Ο Τάκης θεωρεί ότι η συμμετοχή της κοινότητας είναι «ζωτικής σημασίας». «Αποτελούμε παράδειγμα για άλλες περιοχές συγκρούσεων για το πώς μπορούν οι λαοί να συνεργαστούν, προκειμένου να διασώσουν τα μνημεία τους, την κοινή τους κληρονομιά, την κληρονομιά της ανθρωπότητας», προσθέτει.

“ Πολλοί Κύπριοι έχουν ρίζες και στις δύο πλευρές του νησιού. ”

Τάκης Χατζηδημητρίου, συμπρόεδρος Τεχνικής Επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά

CYCLISTS ACROSS BARRIERS - ΠΟΔΗΛΑΤΕΣ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ

Δικονομική ποδηλασία που οργανώθηκε από τον CABS:
Ανακαλύπτοντας τους 11 προμαχώνες της Λευκωσίας

Η κοινή κληρονομιά είναι το επίκεντρο του ενδιαφέροντος και του οργανισμού Cyclists Across Barriers - Ποδηλάτες Χωρίς Σύνορα (CABS). Αυτός ο μη-κερδοσκοπικός οργανισμός, ο οποίος ιδρύθηκε το 2012, προάγει την ποδηλασία ως μέσο εξάλειψης φραγμών όλων των τύπων: μπορεί να πρόκειται για φυσικούς φραγμούς ή ακόμα και για συναισθηματικούς ή ψυχολογικούς φραγμούς. Στην περίπτωση της Πράσινης Γραμμής μπορεί να είναι και τα δύο.

«[Η πρωτοβουλία] σκοπό έχει να γίνουν καινούργιες γνωριμίες μεταξύ ανθρώπων και ίσως να ξεπεραστεί το ψυχολογικό εμπόδιο της διέλευσης της γραμμής. Για άλλους μπορεί απλά να σημαίνει ότι μπορούν επιτέλους να εξερευνηθούν την πόλη στην οποία γεννήθηκαν», εξηγεί ο συνιδρυτής του οργανισμού Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου. Μαζί με τον συνιδρυτή Aydin Mehmet Ali οργάνωσαν ποδηλασίες σε ολόκληρη την Κύπρο με τη συμμετοχή πέραν των 1 000 ατόμων, ενθαρρύνοντας μάλιστα ορισμένους να διέλθουν την Πράσινη Γραμμή για πρώτη φορά.

Το 2003, όταν άνοιξε το πρώτο σημείο διέλευσης και κατέστη δυνατή η διέλευση της Πράσινης γραμμής, ο Aydin οργάνωσε μια ποδηλασία με χρηματοδότηση της ΕΕ για 250 ποδηλάτες από την Αμμόχωστο στη Δερύνεια. Αυτή ήταν η πρώτη οργανωμένη ποδηλασία με διέλευση της Πράσινης Γραμμής.

Ο οργανισμός CABS διοργανώνει πλέον ένα ευρύ φάσμα ποδηλατικών εκδηλώσεων. Ανάμεσα στις εκδηλώσεις περιλαμβάνεται μια ποδηλασία για παιδιά πρόσφυγες και μια άλλη για άτομα με αναπηρίες.

Αυτό που επιδιώκει ουσιαστικά ο οργανισμός είναι να δημιουργήσει ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς. Και αυτό συμπεριλαμβάνει επίσης και την επαναπροσέγγιση της τουρκοκυπριακής με την ελληνοκυπριακή κοινότητα.

Ένα μεγάλο μέρος του έργου του οργανισμού διοργανώνεται στη Λευκωσία, καθότι η Πράσινη Γραμμή διασχίζει και μοιράζει την Κυπριακή πρωτεύουσα. Η πόλη αυτή έχει επίσης ιδιαίτερη σημασία για τον Aydin και για τον Κωνσταντίνο, καθότι είναι η πόλη στην οποία γεννήθηκαν και οι δύο συνιδρυτές.

Χάρη στη βοήθεια που έλαβε από τον μηχανισμό έμπρακτης στήριξης της κοινωνίας των πολιτών, Grow Civic, υπό τη διαχείριση του έργου τεχνικής βοήθειας της ΕΕ Civic Space, ο οργανισμός CABS ήταν σε θέση να εκδώσει υλικό προώθησης και έναν χάρτη ποδηλασίας και προσβασιμότητας για τη Λευκωσία, στον οποίο αναγράφονται οι ευκολίες που παρέχονται στην πόλη για ποδηλάτες και άτομα με αναπηρίες.

«Δημιουργούμε ένα εναλλακτικό αφήγημα κατά των αποκλεισμών», εξηγεί ο Aydin. «Αντί να προκαλούμε τη διαίρεση, θέλουμε να δημιουργήσουμε μια ενωμένη πόλη».

«Είναι μια εξαιρετική πρωτοβουλία», συμφωνεί ο Ediz Aziz, μέλος του CABS. «Δείχνει πώς λειτουργούσε η πόλη πριν από τη διαίρεση. Δείχνει πώς σκέφτονταν οι άνθρωποι πριν από τη διαίρεση. Δείχνει πώς στην πραγματικότητα η αρχιτεκτονική μας ενώνει, πώς οι ποτάμιες οδοί μας ενώνουν, πώς ακόμη και το αποχετευτικό σύστημα μας ενώνει!».

Σχετικά με αυτό, η ΕΕ επίσης στηρίζει ένα έργο αποκατάστασης του ποταμού Πεδιαίου, ο οποίος διαρρέει την πρωτεύουσα, Λευκωσία, και περνά πάνω από την Πράσινη Γραμμή. Το έργο περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός δημόσιου γραμμικού πάρκου μήκους 5 χιλιομέτρων στις δύο όχθες του ποταμού. Παρέχοντας πράσινους χώρους και χώρους ξεκούρασης, όπως παιδότοπους και καφενεία, το έργο στοχεύει να βελτιώσει την ποιότητα ζωής και την βιοποικιλότητα. Νέοι πεζόδρομοι και ποδηλατόδρομοι επίσης θα προσφέρουν έναν βολικό εναλλακτικό τρόπο διέλευσης της Πράσινης Γραμμής για τις δύο κοινότητες..

“ Δείχνει πώς
στην πραγματικότητα
η αρχιτεκτονική μας ενώνει,
πώς οι ποτάμιες οδοί μας
ενώνουν, πώς ακόμη και
το αποχετευτικό σύστημα
μας ενώνει! ”

Ediz Aziz, μέλος του CABS

ΜΑΖΙ ΓΙΑ ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΚΤΕΣ

Αν υπάρχει κάτι που δεν γνωρίζεις σύνορα, αυτό είναι η ρύπανση. Τα απόβλητα έχουν καταστεί μείζων απειλή για τις θάλασσες και τις παραλίες του πλανήτη.

Στην Κύπρο, ωστόσο, φαίνεται ότι κάτι καλό μπορεί να προκύψει από αυτό το πρόβλημα. Τα ενεργά μέλη της εκστρατείας έχουν αναγνωρίσει ότι ο καθαρισμός των ακτών μπορεί να βοηθήσει στην οικοδόμηση συνεργασίας και επαφών ανάμεσα στην τουρκοκυπριακή και την ελληνοκυπριακή κοινότητα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει νέους κανόνες για ολόκληρη την ΕΕ, οι οποίοι οι οποίοι βάζουν στο στόχαστρο τα 10 πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης που συναντάμε περισσότερο στις παραλίες και τις θάλασσες της Ευρώπης, καθώς και τα απολεσθέντα και εγκαταλελειμμένα αλιευτικά εργαλεία. Όλα αυτά τα προϊόντα μαζί αποτελούν το 70% του συνόλου των θαλάσσιων απορριμμάτων. Ταυτόχρονα, για πρώτη φορά μια Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τις Πλαστικές Ύλες σε μια Κυκλική Οικονομία πρόκειται να μεταμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο τα πλαστικά προϊόντα σχεδιάζονται, χρησιμοποιούνται, παράγονται και ανακυκλώνονται στην ΕΕ.

Από το 2014, διάφορες οργανώσεις στις δύο κοινότητες συνεργάζονται για την αντιμετώπιση του προβλήματος στην Κύπρο μέσω του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ έργου με τίτλο Marine Litter: Together for Clean Coasts! (Σκουπίδια της θάλασσας: Μαζί για καθαρές ακτές!). Στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας, οι Κύπριοι διέρχονται την Πράσινη Γραμμή για να βοηθήσουν η μια κοινότητα την άλλη να καθαρίσουν τις ακτές τους.

«Οι άνθρωποι έρχονται κοντά ο ένας στον άλλο», εξηγεί η διοργανώτρια Ξένια Λοϊζίδου. «Περνούν στην άλλη πλευρά, για να καθαρίσουν τις ακτές τους, οι μεν των δε. Είναι κάτι το οποίο μας επηρεάζει όλους, και έχει σημασία να περιβάλλεται το νησί μας από καθαρές θάλασσες». Επίσης, αρκετές φορές τον χρόνο, συναντιούνται δύτες και από τις δύο κοινότητες, για να καθαρίσουν τον βυθό της θάλασσας.

Από την ίδρυσή του πριν από πέντε χρόνια, το πρόγραμμα αυτό έχει αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό. Ο αριθμός των εθελοντών που στηρίζουν το έργο έχει αυξηθεί από μόνο 30 σε πέραν των 600, ενώ έχουν επίσης ενταχθεί στο δίκτυο πάνω από 100 beach μπαρ. «Όταν τους ζητήθηκε, οι περισσότεροι ιδιοκτήτες [μπαρ] δήλωσαν ότι θα ήθελαν να ενταχθούν σ' αυτό το δίκτυο που καλύπτει ολόκληρο το νησί», θυμάται η Ξένια.

Στο πλαίσιο του έργου πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις σε σχολεία, συμβάλλοντας στην ευαισθητοποίηση σχεδόν 25 000 μαθητών σε ολόκληρο το νησί γύρω από το θέμα των απορριμμάτων στη θάλασσα. Διοργανώθηκαν επίσης διαγωνισμοί φωτογραφίας και τέχνης, σε έναν από τους οποίους, μάλιστα, Τουρκοκύπριοι και Ελληνοκύπριοι μαθητές συναντήθηκαν στο Σπίτι της Συνεργασίας, στην ουδέτερη ζώνη του ΟΗΕ στη Λευκωσία, για την τελετή απονομής των βραβείων.

Εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης έγιναν επίσης με τη συμμετοχή των φαράδων. Για πολλούς ήταν η πρώτη φορά που διέσχισαν την Πράσινη Γραμμή.

“Οι άνθρωποι έρχονται κοντά ο ένας στον άλλο, περνούν στην άλλη πλευρά, για να καθαρίσουν τις ακτές τους, οι μεν των δε. Είναι κάτι το οποίο μας επηρεάζει όλους και έχει σημασία να περιβάλλεται το νησί μας από καθαρές θάλασσες.”

Ξένια Λοϊζίδου, διοργανώτρια εκστρατειών καθαρισμού των ακτών

Κατά τη διάρκεια των καθαρισμών εφαρμόζεται το διεθνώς αναγνωρισμένο Πρωτόκολλο του Οργανισμού Ocean Conservancy για την καταγραφή των θαλάσσιων απορριμμάτων. Ωστόσο, το έργο έχει προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα, ενσωματώνοντας αυτές τις πληροφορίες σε μια διαδραστική διαδικτυακή βάση δεδομένων.

«Η Βάση Δεδομένων για τα σκουπίδια της θάλασσας έχει πραγματικά δικοινοτικό χαρακτήρα», λέει ο Serdar Atai, μέλος ενός πολιτιστικού συνδέσμου στην Αμμόχωστο. «Ο κάθε χρήστης έχει τη δυνατότητα να έχει πρόσβαση, να δει τι ώρα και σε ποια παραλία έγινε καθαρισμός, τι είδους καθαρισμός έγινε καθώς και ποια ήταν η σύνθεση των σκουπιδιών».

Ο Serdar συνεχίζει τονίζοντας την κοινή ευθύνη για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος στην Κύπρο. «Όταν απορρίπτει κανείς σκουπίδια με μη επιθυμητό τρόπο, εύκολα μπορεί να φθάσουν στην άλλη πλευρά. Ο κόσμος έχει επίγνωση του θέματος και πιστεύει ότι μπορούμε να κάνουμε κάτι για την προστασία της θαλάσσιας ζωής, για την προστασία των ακτών μας», λέει ο Serdar.

Μετά την επιτυχία του έργου, δύο οργανισμοί έλαβαν επιπρόσθετη χρηματοδότηση από την ΕΕ, για να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους. Από τον Δεκέμβριο του 2018 υλοποιείται ένα νέο δικοινοτικό έργο με τίτλο Marine Litter for Synergies, Capacity Building and Peace Building (MarLitCY), το οποίο θα δημιουργήσει ακόμη πιο ισχυρούς δεσμούς ανάμεσα στις δύο κοινότητες.

Το έργο στοχεύει στη συμμετοχή τουλάχιστον 125 παράκτιων επιχειρήσεων, 150 ψαράδων, 11 τοπικών κοινοτήτων καθώς και σχολείων.

Δύτες από τις δύο κοινότητες μετά το πέρας του καθαρισμού ακτής

ΕΜΠΟΡΙΟ ΔΙΑΜΕΣΟΥ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ

Σύμφωνα με τον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Πράσινη Γραμμή, εμπορεύματα τα οποία είτε παράγονται εξ ολοκλήρου είτε έχουν υποστεί την τελική μεταποίηση τους στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, επιτρέπεται να διασχίσουν την Πράσινη Γραμμή και να εισέλθουν στην ελληνοκυπριακή κοινότητα χωρίς να υπόκεινται σε δασμούς.

Από την εισαγωγή του Κανονισμού το 2004, η στήριξη που παρέχει η ΕΕ βοηθά στο να προετοιμάσει την τουρκοκυπριακή κοινότητα για την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ σε περίπτωση επανένωσης.

Η στήριξη της ΕΕ στον τομέα του εμπορίου έχει συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και των υγειονομικών προτύπων, καθότι εμπειρογνώμονες από κράτη μέλη της ΕΕ διενεργούν επιθεωρήσεις, με σκοπό να διασφαλίσουν ότι τα προϊόντα τα οποία διασχίζουν την Πράσινη Γραμμή, όπως είναι οι πατάτες, οι ντομάτες και τα εσπεριδοειδή, συμμορφώνονται με τη συναφή ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Το τουρκοκυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο (ΚΤΤΟ) επίσης διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στο εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής. Τα εμπορεύματα δύνανται να διέλθουν από την Πράσινη Γραμμή, μόνο εφόσον συνοδεύονται από τα απαραίτητα έγγραφα, τα οποία εκδίδονται από το τουρκοκυπριακό επιμελητήριο. Ο İzzet Adiloğlu είναι ο ειδικός αρμόδιος, επικεφαλής αυτής της διαδικασίας στο επιμελητήριο ΚΤΤΟ.

«Όταν οι παραγωγοί αποτείνονται πρώτα σ' εμάς, εμείς τους επιθεωρούμε σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού για την Πράσινη Γραμμή», εξηγεί ο Adiloğlu.

Το Επιμελητήριο πραγματοποιεί επιτόπιους ελέγχους στις εταιρείες, για να διασφαλίσει ότι η παραγωγή είναι ντόπια. Αφού επιβεβαιωθεί ότι πρόκειται για «ντόπιο προϊόν ή ντόπια παραγωγή», το Επιμελητήριο μπορεί να εκδώσει το απαραίτητο έγγραφο. «Προϊόντα τα οποία δεν είναι ντόπια δεν δύνανται να διέλθουν τη γραμμή», προσθέτει ο Adiloğlu.

Κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του Κανονισμού, από το 2004 μέχρι το 2005, η συνολική αξία των εμπορευμάτων, τα οποία διέσχισαν την Πράσινη Γραμμή, ανήλθε σε μόλις πέραν του 1 εκατομμυρίου Ευρώ. Μέχρι το 2018, το ποσό αυξήθηκε σε σχεδόν 5 εκατομμύρια Ευρώ.

Οι τύποι των εμπορευμάτων επίσης αλλάζουν. Το 2004, το εμπόριο αφορούσε κυρίως λαχανικά, προϊόντα λατομείου, χαρτικά είδη και έπιπλα. Ενώ ορισμένα από αυτά τα αγαθά, όπως είναι τα λαχανικά, τα προϊόντα λατομείου ή τα χαρτικά είδη, εξακολουθούν να αποτελούν αντικείμενο εντατικού εμπορίου, από την εισαγωγή του Κανονισμού για την Πράσινη Γραμμή έχει αυξηθεί η ζήτηση και για άλλα προϊόντα, όπως το νωπό ψάρι.

Σε αυτή την ενότητα θα εμβαθύνουμε περισσότερο στο θέμα, εξετάζοντας λεπτομερέστερα ορισμένα από τα προϊόντα, τα οποία διακινούνται μέσω της Πράσινης Γραμμής, και τους ανθρώπους που βρίσκονται πίσω από αυτό το εμπόριο.

ΠΑΤΑΤΕΣ

Ο πατατοπαραγωγός Mehmet Yoran και οι ηλιακοί συλλέκτες που χρηματοδοτήθηκαν από την ΕΕ

Η οικογενειακή επιχείρηση του Mehmet Yoran είναι μια από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις παραγωγής πατατών και κρεμμυδιών στην τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Ο Mehmet έλαβε επιχορήγηση από την ΕΕ, η οποία του επέτρεψε να κτίσει δύο επιπρόσθετες ψυκτικές αποθήκες, που ήταν απαραίτητες για την επέκταση της παραγωγής του. Ο Mehmet χρειαζόταν περισσότερο χώρο για την αποθήκευση των λαχανικών λόγω αυξημένης ζήτησης από την ελληνοκυπριακή κοινότητα. «Όταν εξαντληθεί η ντόπια παραγωγή στην ελληνοκυπριακή κοινότητα, μπορούμε εμείς να τους προμηθεύσουμε με προϊόντα», εξηγεί ο Mehmet. Οι εγκαταστάσεις που έκτισε με την χρηματοδότηση της ΕΕ ήταν απαραίτητες για το σκοπό αυτό: «Εάν δεν διατηρηθούν σε ψυκτικές αποθήκες, τα προϊόντα φθείρονται», λέει ο Mehmet.

Η επιχείρηση έλαβε επίσης μια δεύτερη επιχορήγηση από την ΕΕ για την αγορά ηλιακών συλλεκτών. Χάρη σε αυτή την επένδυση μπορεί τώρα να παράγει το δικό του ηλεκτρικό ρεύμα, μειώνοντας το κόστος συντήρησης και βοηθώντας στο να κάνει την επιχείρησή του πιο ανταγωνιστική και βιώσιμη. Έχει επίσης αναβαθμίσει τα υγειονομικά πρότυπα, εξασφαλίζοντας στην πορεία τέσσερα διεθνώς αναγνωρισμένα πιστοποιητικά ποιότητας.

Ο Mehmet ήταν ο πρώτος Τουρκοκύπριος πατατοπαραγωγός που έκανε εμπόριο μέσω της Πράσινης Γραμμής και δηλώνει ότι ο Κανονισμός ήταν «πολύ επωφελής» για την επιχείρησή του. Οι πωλήσεις του σημείωσαν άνοδο γύρω στο 30% από τότε που ξεκίνησε να εμπορεύεται διαμέσου της Πράσινης

Γραμμής, πράγμα που του έδωσε τη δυνατότητα να επεκτείνει την επιχείρησή του.

«Φυτεύω περισσότερα. Απασχολώ περισσότερους ανθρώπους στην επιχείρηση», όπως εξηγεί. «Πριν από το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής είχα γύρω στους 12-13 υπαλλήλους. Τώρα έχω γύρω στους 40. Αν δεν υπήρχε ο Κανονισμός για την Πράσινη Γραμμή, θα φύτευα πολύ λιγότερα. Είναι πολύ σημαντικό και για τις δύο πλευρές να συνεχιστεί το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής».

“ *Αν δεν υπήρχε ο Κανονισμός της Πράσινης Γραμμής, θα φύτευα πολύ λιγότερα. Είναι πολύ σημαντικό και για τις δύο πλευρές να συνεχιστεί το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής.* ”

Mehmet Yoran,
Τουρκοκύπριος πατατοπαραγωγός

Εταιρεία παραγωγής πατατών που συμμετέχει στο εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής.

Αυτό το τελευταίο σχόλιο είναι κλειδί. Το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής δεν έχει οφέλη μόνο για τους παραγωγούς στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, αλλά έχει και μεγάλα πλεονεκτήματα για τους Ελληνοκύπριους, όπως επιβεβαιώνει και ο αγοραστής Πόλυς Παπαγεωργίου. «Τα τελευταία 15 χρόνια αγοράζω φρούτα και λαχανικά από τον Mehmet. Είναι η πρώτη μου επιλογή. Χάρη στον Κανονισμό για την Πράσινη Γραμμή, έχω επεκτείνει την επιχείρησή μου. Έχω αυξήσει τις πωλήσεις μου», λέει ο Πόλυς. Παρά το γεγονός ότι ζουν εκατέρωθεν της Πράσινης Γραμμής, έχουν κατορθώσει να γίνουν καλοί φίλοι. «Συναντιόμαστε και οικογενειακώς και έχουμε κοινωνικές επαφές», συνεχίζει ο Πόλυς.

Η Γεωργία Μιχαήλ είναι μια άλλη Ελληνοκύπρια που αγοράζει πατάτες. Η εμπορική εταιρεία της Γεωργίας, PROMO, εξάγει μεγάλες ποσότητες πατατών στην Ελλάδα. Στο παρελθόν η ζήτηση υπερτερούσε της διαθέσιμης προσφοράς στην ελληνοκυπριακή κοινότητα, έτσι άρχισε να αγοράζει από Τουρκοκύπριους παραγωγούς, προκειμένου να συμπληρώσει τα αποθέματα πατατών της.

Καθώς Ελληνοκύπριοι αγοραστές, όπως η Γεωργία, στρέφονται προς Τουρκοκύπριους παραγωγούς, διανοίγονται ευκαιρίες για Τουρκοκύπριους, όπως τους Muhammet και Hüseyin Mullaaziz. Αυτοί οι δύο πατατοπαραγωγοί είναι νεοεισερχόμενοι στο εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής.

Ξεκίνησαν τις συναλλαγές με την ελληνοκυπριακή κοινότητα, όταν διαπίστωσαν ότι δεν ήταν σε θέση να πωλούν ολόκληρη την παραγωγή πατατών τους σε τοπικό επίπεδο. «Σύντομα θα

έχουμε νέα σοδειά», εξηγεί ο Muhammet. «Αρα οι πατάτες που έχουμε στη διάθεσή μας πρέπει να διοχετευτούν στο εμπόριο». Βλέποντας τα οφέλη του εμπορίου μέσω της Πράσινης Γραμμής, οι δύο παραγωγοί έχουν έντονο ενδιαφέρον να ξεκινήσουν να εμπορεύονται και άλλα προϊόντα.

Η εμπειρογνομosύνη που προσφέρει η ΕΕ βοήθησε παραγωγούς, όπως είναι ο Mehmet, ο Muhammet και ο Hüseyin, να επεκτείνουν τις επιχειρήσεις τους, στηρίζοντας την τοπική οικονομία στην κοινότητα. Στο μεταξύ, διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα τους είναι υγιεινά και ασφαλή, σύμφωνα με τα πρότυπα που καθορίζει η ΕΕ.

ΝΩΠΟ ΨΑΡΙ

Το νωπό ψάρι είναι ένα από τα δύο μοναδικά ζωικά προϊόντα μαζί με το μέλι, τα οποία επιτρέπεται να διακινηθούν διαμέσου της Πράσινης Γραμμής και να διατεθούν στο εμπόριο.

Η αλιεία στην τουρκοκυπριακή κοινότητα έχει γνωρίσει σημαντική άνοδο τα τελευταία χρόνια. Ο αριθμός των αδειοδοτημένων αλιευτικών σκαφών αυξήθηκε από 78 το 2008 στα 110 μια δεκαετία αργότερα. Σύμφωνα με τους ειδικούς, οι ευρωπαϊκές απαιτήσεις και οι επίσημες επιθεωρήσεις, που διενεργούνται από εμπειρογνώμονες, έχουν οδηγήσει στη βελτίωση της ποιότητας και της υγιεινής των εγκαταστάσεων αποθήκευσης καθώς και των σκαφών.

Προκειμένου οι ιχθυέμποροι της κοινότητας να εγκριθούν και να εγγραφούν για σκοπούς εμπορίου διαμέσου της Πράσινης Γραμμής, τα σκάφη τους πρέπει πρώτα-πρώτα να υποβληθούν σε ελέγχους από εμπειρογνώμονες επιθεωρητές της ΕΕ.

Ο Ersen Cecer, ένας επαγγελματίας αλιέας, εξηγεί: «Τρεις ή τέσσερις επιθεωρητές από την ΕΕ έρχονται επί επίσης βάσης. Ελέγχουν την καθαριότητα του σκάφους μας. Ελέγχουν το πετρέλαιο. Ελέγχουν την απόρριψη λυμάτων. Μετά την επιθεώρηση εκδίδουν την άδεια».

Ο Ersen είναι πρόθυμος να συμμορφωθεί με αυτές τις απαιτήσεις, καθότι ο Κανονισμός για την Πράσινη Γραμμή είχε «θετικό αντίκτυπο στις τιμές». Αναγνωρίζει επίσης ότι τα ευρωπαϊκά πρότυπα είναι θετικά για τον κλάδο της αλιείας, καθώς η απαγόρευση αλίευσης και πώλησης ψαριών κάτω του κανονικού μεγέθους βοηθά στη διατήρηση των αποθεμάτων ιχθύων.

Ο Ersen πωλεί αρχικά το ψάρι του σε περίπου 10 διαφορετικούς Τουρκοκύπριους ιχθυεμπόρους. Αυτοί οι ενδιαμέσοι φορείς, γνωστοί ως «αποστολείς», με τη σειρά τους συναλλάσσονται απευθείας με αγοραστές στην ελληνοκυπριακή κοινότητα.

Ως αποστολέας, ο Özay Ökün μας λέει ότι ο Κανονισμός για την Πράσινη Γραμμή επέτρεψε σε αλιείς να πωλούν τα ψάρια τους σε «τιμή αγοράς», καθότι η αυξημένη ζήτηση από την ελληνοκυπριακή κοινότητα τους έδωσε τη δυνατότητα να αυξήσουν τις τιμές τους. «Χωρίς τον κανονισμό, πιστεύω ότι ο κλάδος θα είχε συρρικνωθεί κατά το ήμισυ, γιατί οι ψαράδες δεν θα μπορούσαν να πωλήσουν το προϊόν τους στην τιμή της αγοράς και το κόστος των υλικών είναι ψηλό», όπως εξηγεί ο Özay.

Όπως και στην περίπτωση του κλάδου των πατατών, αυτό που είναι εμφανές και σε αυτή την περίπτωση είναι ότι το όφελος από το εμπόριο δεν είναι μόνο οικονομικό. Όπως και οι έμποροι πατατών, ο Mehmet και ο Πόλυς, έτσι και οι επαγγελματίες αλιείς εκατέρωθεν της Πράσινης Γραμμής άρχισαν να αναπτύσσουν φιλίες. «Ο Κανονισμός για την Πράσινη Γραμμή μας πρόσφερε την ευκαιρία να ξεκινήσουμε έναν διάλογο με τους Ελληνοκύπριους», λέει ο Özay.

Ο Κωστάκης Κωνσταντίνου, ένας Ελληνοκύπριος αγοραστής συμφωνεί: «Ο Κανονισμός για την Πράσινη Γραμμή έχει προσφέρει επιχειρηματικές ευκαιρίες και στις δύο κοινότητες. Και χάρη στις επιχειρηματικές δραστηριότητες γίναμε φίλοι».

«Το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής μας έφερε πιο κοντά», λέει ο αποστολέας Tosun Altinel. «Έχει έτσι θεοσιτιστεί αυτή η εμπιστοσύνη ανάμεσα σε Τουρκοκύπριους και Ελληνοκύπριους, η οποία ήταν ανύπαρκτη στο παρελθόν».

“Ο Κανονισμός για την Πράσινη Γραμμή έχει προσφέρει επιχειρηματικές ευκαιρίες και στις δύο κοινότητες. Και χάρη στις επιχειρηματικές δραστηριότητες γίναμε φίλοι.”

Κωστάκης Κωνσταντίνου, Ελληνοκύπριος αγοραστής νωπού ψαριού

Ο Ersen, ψαράς με το εγγεγραμμένο σκάφος του

Ο Όζαγ, Τουρκοκύπριος αποστολέας και ο Κωστάκης, Ελληνοκύπριος αγοραστής, έχουν αναπτύξει σχέσεις φιλίας

ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ

Πορτοκάλια σε αποθήκες Τουρκοκυπρίων παραγωγών εσπεριδοειδών

Τα εσπεριδοειδή θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν περισσότερο στο εμπόριο εκατέρωθεν της Πράσινης Γραμμής στην Κύπρο. Παρόλο που το ζεστό κλίμα της ανατολικής Μεσογείου στην Κύπρο είναι το κατάλληλο για την παραγωγή εσπεριδοειδών, οι ασθένειες των εσπεριδοειδών είναι σχετικά συχνές, πράγμα που σημαίνει ότι είναι σημαντική η συμμόρφωση με τα πρότυπα της ΕΕ στις διαδικασίες παραγωγής.

Αν και τα τελευταία χρόνια πολύ μικρές ποσότητες εσπεριδοειδών διακινήθηκαν στο εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής, οι Τουρκοκύπριοι παραγωγοί – με τη στήριξη της ΕΕ – κάνουν αρκετά βήματα για να αλλάξουν τα πράγματα.

Ευρωπαϊοί εμπειρογνώμονες επισκέπτονται τακτικά την τουρκοκυπριακή κοινότητα, για να διενεργήσουν ελέγχους προ της συγκομιδής των εσπεριδοειδών. Σκοπός αυτών των επιθεωρήσεων είναι να ελέγξουν ότι είναι απαλλαγμένα από τους επιβλαβείς οργανισμούς, που απαριθμούνται στη σχετική ευρωπαϊκή οδηγία, και να βελτιώσουν τα συνολικά πρότυπα παραγωγής. Με την πάροδο των χρόνων, οι Ευρωπαίοι εμπειρογνώμονες έχουν καταγράψει βελτιώσεις σε ό,τι αφορά την ποιότητα. «Χάρη σε αυτά τα βελτιωμένα πρότυπα, ευελπιστούμε ότι το εμπόριο θα αρχίσει σύντομα να σημειώνει άνοδο», όπως μας ενημερώνει ο Ahmet Hastürk.

Ο Ahmet είναι επικεφαλής του συνδέσμου των Τουρκοκυπρίων παραγωγών εσπεριδοειδών. Πιστεύει ότι η κυριότερη πρόκληση που αντιμετωπίζει ο κλάδος είναι η ανάπτυξη εμπιστοσύνης. Για να επιτευχθεί αυτό, ο σύνδεσμος επινόησε την ιδέα της προετοιμασίας ενός εμπορευματοκιβωτίου με εσπεριδοειδή, τα οποία να διατεθούν στο εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής.

«Μόλις οι Τουρκοκύπριοι παραγωγοί διαπιστώσουν την επιτυχία [του πρώτου εμπορευματοκιβωτίου], η εμπιστοσύνη θα μεγαλώσει», εξηγεί. Ο σύνδεσμος έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση από την ΕΕ, για να αναβαθμίσει τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης που διαθέτει.

Όπως στην περίπτωση των Τουρκοκυπρίων πατατοπαραγωγών και ιχθυεμπόρων, ο Ahmet πιστεύει ότι το εμπόριο είναι σημαντικό στη γεφύρωση των σχέσεων ανάμεσα στις κοινότητες του νησιού. «Θα μπορούσε να ενώσει τις κοινωνίες, να τις φέρει πιο κοντά μεταξύ τους», προσθέτει.

“ Το εμπόριο θα μπορούσε να ενώσει τις κοινωνίες, να τις φέρει πιο κοντά μεταξύ τους. ”

Ahmet Hastürk

ΦΥΤΙΚΑ ΕΛΑΙΑ

Ο Hüseyin στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας απόβλητων φυτικών ελαίων

Η επιχείρηση του Hüseyin Diner εστιάζεται επίσης σε ένα είδος προϊόντος διατροφής, ωστόσο, κατάφερε να βρει ένα αρκετά μοναδικό κενό στην αγορά.

Ο Hüseyin συλλέγει χρησιμοποιημένο (μαγειρικό) φυτικό λάδι από τοπικές επιχειρήσεις και το μεταπωλεί σε πελάτες στην ελληνοκυπριακή κοινότητα. Με τον τρόπο αυτό, όχι μόνο επωφελείται από το εμπόριο μέσω της Πράσινης Γραμμής, αλλά ταυτόχρονα βοηθά στη μείωση των αποβλήτων.

Οι Ελληνοκύπριοι πελάτες του Hüseyin τον έχουν ενθαρρύνει επίσης να εξασφαλίσει διεθνή πιστοποίηση για τα λάδια, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην παραγωγή βιοντίζελ. Αφού αγοράσουν το χρησιμοποιημένο απόβλητο μαγειρικό λάδι από τον Hüseyin, οι Ελληνοκύπριοι αγοραστές το μετατρέπουν σε βιοντίζελ με τη χρήση τεχνολογίας αιχμής, καθώς η χρήση του βιοντίζελ στη θέση των κανονικών ορυκτών καυσίμων μπορεί να επιφέρει εξοικονομήσεις άνθρακα.

Συλλέγοντας το χρησιμοποιημένο μαγειρικό λάδι, ο Hüseyin συμβάλλει στη μείωση των αποβλήτων και της ρύπανσης. «Στο παρελθόν, τα νοικοκυριά ή οι επιχειρήσεις έριχναν το χρησιμοποιημένο μαγειρικό λάδι στις αποχετεύσεις», εξηγεί. «Η ιδέα που είχαμε να αρχίσουμε να το συλλέγουμε ήταν για να σταματήσει η απόρριψη του μαγειρικού λαδιού στη θάλασσα, στο έδαφος, στη φύση». Μειώνοντας αυτή την επιβλαβή απόρριψη αποβλήτων, ο Hüseyin βοηθά στην προστασία των πουλιών, των ψαριών και άλλης άγριας πανίδας στο νησί.

Ο επιχειρηματίας θεωρεί ότι υπάρχουν και άλλοι τομείς όπως αυτός, όπου το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής θα μπορούσε να έχει οφέλη και για τις δύο κοινότητες. «Φυσικά υπάρχουν ορισμένοι περιορισμοί στα είδη τα οποία μπορούν να διακινηθούν διαμέσου της Πράσινης Γραμμής και να διατεθούν στο εμπόριο», συνεχίζει, αλλά το εμπόριο μέσω της Πράσινης Γραμμής προσφέρει «τεράστιες δυνατότητες».

“ Το εμπόριο
μέσω της Πράσινης Γραμμής
προσφέρει τεράστιες
δυνατότητες. ”

Hüseyin Diner,
πωλητής απόβλητων φυτικών ελαίων

ΠΛΑΣΤΙΚΑ, ΧΑΡΤΙ ΚΑΙ ΒΑΦΕΣ

Ο Ali, παραγωγός πλαστικών με ένα νέο μηχάνημα

Τα τρόφιμα δεν είναι ο μοναδικός βιομηχανικός κλάδος, στον οποίο αναπτύσσεται το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής. Ο Τουρκοκύπριος παραγωγός, Ali Αḡαοḡlu, πωλεί βιομηχανικά πλαστικά προϊόντα σε Ελληνοκύπριους πελάτες.

«Ο πατέρας μου γεννήθηκε και μεγάλωσε στην ελληνοκυπριακή κοινότητα και αξιοποίησε τις γνωριμίες του, για να δημιουργήσει αυτές τις στενές σχέσεις», εξηγεί ο Ali. «Ξεκινήσαμε με έναν-δύο πελάτες και σήμερα έχουμε πάνω από είκοσι».

«Με τον Κανονισμό για την Πράσινη Γραμμή, ο οποίος μας επιτρέπει να εμπορευόμαστε, έχουμε τώρα περισσότερους πελάτες. Επίσης έχουμε μεγαλύτερη ευκαιρία να κουβεντιάσουμε με τους πελάτες μας και με τις επαφές τους», λέει ο Ali.

Ο Ali προσθέτει ότι η κατασκευαστική εταιρεία του έχει διαφοροποιήσει τις γραμμές των προϊόντων της, προκειμένου να «ανταποκριθεί στις ανάγκες και απαιτήσεις της ελληνοκυπριακής αγοράς». Τώρα εμπορεύεται κυρίως προϊόντα βιομηχανικών συσκευασιών και γύρω στο 35% της παραγωγής του προορίζεται για την ελληνοκυπριακή κοινότητα.

«Τα είδη τα οποία κατασκευάζουμε υποβάλλονται σε δοκιμές σε ένα εργαστήριο τροφίμων στη Λεμεσό. Κατά την παράδοσή τους, λαμβάνονται δείγματα και ελέγχονται τα έγγραφα προτού οι αρχές επιτρέψουν τη διακίνησή τους διαμέσου της Πράσινης Γραμμής, για να διατεθούν στο εμπόριο.

Το εμπόριο μέσω της Πράσινης Γραμμής έχει βελτιώσει τόσο την ποσότητα όσο και την ποιότητα των προϊόντων της εταιρείας. Έχει επίσης βοηθήσει τον Ali να μειώσει την ποσότητα των πλαστικών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή. «Στο παρελθόν είχαμε μικρές μηχανές. Τώρα έχουμε μεγαλύτερες, που είναι πιο παραγωγικές», εξηγεί ο Ali. «Η ποιότητα των πρώτων υλών που χρησιμοποιούμε είναι καλύτερη τώρα. Αυτό μειώνει κατά 10% την ποσότητα πλαστικού που χρησιμοποιείται ανά είδος».

“Με τον Κανονισμό για την Πράσινη Γραμμή, ο οποίος μας επιτρέπει να εμπορευόμαστε, έχουμε τώρα περισσότερους πελάτες. Επίσης έχουμε μεγαλύτερη ευκαιρία να κουβεντιάσουμε με τους πελάτες μας και με τις επαφές τους.”

Ali Αḡαοḡlu,
παραγωγός βιομηχανικών συσκευασιών

Η εταιρεία του Necat είναι έτοιμη να ξεκινήσει το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής

Ο επιχειρηματίας Necat Yüksel ασχολείται επίσης με τα πλαστικά. Η εταιρεία του, Packsel, παράγει σακούλες από χαρτί και πολυαιθυλένιο στην τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Παρόλο που δεν έχει ξεκινήσει ακόμη να εμπορεύεται διαμέσου της Πράσινης Γραμμής, ο Necat γνωρίζει ότι υπάρχει μια δυναμική αγορά για τα προϊόντα του στην ελληνοκυπριακή κοινότητα. «Οι φίλοι μας άρχισαν να πωλούν τα προϊόντα τους εκεί [στην ελληνοκυπριακή κοινότητα] πριν από δύο χρόνια και είναι πολύ ικανοποιημένοι. Είναι μια συνεχιζόμενη διαδικασία».

«Διαθέτουμε χάρτινες σακούλες, όπως αυτές που βρίσκουμε σε φούρνους και λαδόχαρτο. Θα μπορούσαμε να τα πωλούμε σύμφωνα με τους όρους του Κανονισμού για την Πράσινη Γραμμή. Το ίδιο και τις σακούλες απορριμμάτων από πολυαιθυλένιο. Είναι μια νέα αγορά για εμάς».

Ο Necat αιτήθηκε να πωλεί τα προϊόντα του διαμέσου της Πράσινης Γραμμής. «Τώρα που το τουρκοκυπριακό εμπορικό επιμελητήριο διενήργησε τον έλεγχό του και ενέκρινε τα προϊόντα μας για σκοπούς εμπορίου Πράσινης Γραμμής, πρέπει να βρούμε έναν πελάτη ή έναν διανομέα, για να αρχίσουμε τις πωλήσεις. Αυτός θα είναι ο επόμενός μας στόχος κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2019 και το 2020».

Ως παραγωγός προϊόντων πολυαιθυλενίου, ο Necat γνωρίζει ότι πρέπει να αντιδράσει στην αλλαγή των διεθνών στάσεων στο θέμα των πλαστικών, καθώς αρχίζει να εμπορεύεται διαμέσου της Πράσινης Γραμμής.

Τα τελευταία χρόνια, η ΕΕ εντατικοποίησε τις προσπάθειες μείωσης των πλαστικών αποβλήτων, στοχεύοντας ειδικότερα τα πλαστικά μίας χρήσης. Η Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πλαστικά στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας στόχο έχει τον μετασχηματισμό του τρόπου με τον οποίο τα πλαστικά προϊόντα σχεδιάζονται, χρησιμοποιούνται, παράγονται και ανακυκλώνονται.

Το Μέσο Τεχνικής Βοήθειας και Ανταλλαγής Πληροφοριών (TAIEX) της ΕΕ έχει επίσης βοηθήσει στη σύνταξη ενός νομικού κειμένου σχετικά με τα απορρίμματα συσκευασίας στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Το κείμενο, το οποίο εκπονήθηκε σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς κανονισμούς της ΕΕ και υιοθετήθηκε τον Δεκέμβριο του 2018, στόχο έχει την πρόληψη των επιβλαβών επιδράσεων που έχουν τα απορρίμματα συσκευασίας στο περιβάλλον.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Necat και οι Τουρκοκύπριοι συμπατριώτες του κατασκευαστές σακουλών έχουν προβεί σε αύξηση των επενδύσεών τους σε χάρτινα προϊόντα, καταβάλλοντας παράλληλα εντατικές προσπάθειες, για να εξασφαλίσουν ότι τα πλαστικά προϊόντα τους ανταποκρίνονται στα συναφή πρότυπα της ΕΕ.

Αυτό εντάσσεται στην ευρύτερη διαδικασία που ακολουθούν οι τουρκοκυπριακές επιχειρήσεις κατά την προσπάθειά τους να εναρμονίσουν τα προϊόντα τους με τα Ευρωπαϊκά πρότυπα και να τα καταστήσουν έτσι πιο ελκυστικά για το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής.

Ο Mustafa Ξεφικ, κατασκευαστής βαφών-χρωμάτων, εξασφάλισε ευρωπαϊκά πιστοποιητικά συμμόρφωσης για τα προϊόντα του σύμφωνα με το REACH (σύστημα καταχώρισης, αξιολόγησης και έγκρισης χημικών ουσιών).

Παρόλο που δεν απαιτείται από τον Κανονισμό για την Πράσινη Γραμμή, ο Mustafa ήθελε να κάνει αυτή τη διαδικασία. Επενδύοντας στην εξασφάλιση αυτών των πιστοποιητικών, που στοχεύουν στην προστασία των πολιτών από τους κινδύνους που συνδέονται με χημικές ουσίες, ο Mustafa έκανε τα προϊόντα του πιο ελκυστικά για Ελληνοκύπριους αγοραστές.

«Επένδυσα στα ευρωπαϊκά πιστοποιητικά για τρία από τα προϊόντα μου», εξηγεί. «Στη συνέχεια, υπέβαλα αίτηση για εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής και έλαβα την έγκριση με επιτυχία. Τώρα σκέφτομαι να εξασφαλίσω περισσότερα πιστοποιητικά και να αυξήσω το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής».

“ Τώρα σκέφτομαι να εξασφαλίσω περισσότερα πιστοποιητικά και να αυξήσω το εμπόριο διαμέσου της Πράσινης Γραμμής. ”

Mustafa Ξεφικ, παραγωγός βαφών

Ο Mustafa με το νέο πιστοποιητικό REACH που έχει εξασφαλίσει.

ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Η επανένωση της Κύπρου θα μπορούσε να προσφέρει κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά οφέλη στο νησί. Μέχρι να επιτευχθεί η επανένωση, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει τις προσπάθειες ενίσχυσης της συνεργασίας και τόνωσης της εμπιστοσύνης μέσω και του Κανονισμού για την Πράσινη Γραμμή μεταξύ άλλων.

Πολλά δικαιοδικά έργα και πρωτοβουλίες, που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, έχουν ήδη βοηθήσει να γίνει αντιληπτή η κοινή πολιτιστική κληρονομιά, να αντιμετωπιστούν οι προκαταλήψεις και να καταρριφθούν οι συναισθηματικοί φραγμοί.

Η αύξηση των εμπορικών συναλλαγών, εξάλλου, έχει σαφή οικονομικά οφέλη και για τις δύο κοινότητες. Ωστόσο, το εμπόριο δεν αφορά απλώς την ανάπτυξη των επιχειρήσεων· κτίζει εμπιστοσύνη, δημιουργεί συμπράξεις και μπορεί ακόμη να οδηγήσει και σε φιλίες.

Οι ιστορίες που περιέχονται στο βιβλιαράκι που κρατάτε στα χέρια σας καταδεικνύουν ότι υπάρχουν πολύ περισσότερες δυνατότητες στην προσέγγιση των δύο κοινοτήτων. Διαπιστώνοντας τις επιτυχίες του Κανονισμού για την Πράσινη Γραμμή τα τελευταία 15 χρόνια, η ΕΕ συνεχίζει να παρέχει τη στήριξη της σε έργα και πρωτοβουλίες που προάγουν τις διελεύσεις, το εμπόριο και τον διακοινοτικό διάλογο.

Σε ό,τι αφορά τις διαπροσωπικές επαφές, αρκετές νέες πρωτοβουλίες συνεχίζουν να ενθαρρύνουν τον δικαιοδικό διάλογο και τη συνεργασία με τη στήριξη της ΕΕ.

Από τον Ιούλιο του 2019, όλες οι τηλεφωνικές κλήσεις από την Κύπρο διεκπεραιώνονται μέσω ενός κόμβου περιαγωγής που βρίσκεται στην Ελβετία. Αυτό σημαίνει ότι για πρώτη φορά Τουρκοκύπριοι και Ελληνοκύπριοι είναι σε θέση να συνδέονται χρησιμοποιώντας τα κινητά τους τηλέφωνα σε οποιοδήποτε σημείο του νησιού και αν βρίσκονται.

Η ΕΕ στήριξε ενεργά αυτό το μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης, παρέχοντας τεχνικές και νομικές συμβουλές και βοήθεια. Αυτό είχε θετικό αντίκτυπο στις ζωές των Κυπρίων, καθιστώντας ευκολότερες και ασφαλέστερες τις μετακινήσεις σε ολόκληρο το νησί, ενθαρρύνοντας έτσι περισσότερους να διασχίσουν την Πράσινη Γραμμή.

Η διαλειτουργικότητα είναι μια σημαντική προτεραιότητα της ΕΕ, όπως αποδείχθηκε και το 2017 με την κατάργηση των πρόσθετων τελών περιαγωγής εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η στήριξη στον τομέα αυτό θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη συνέχιση της ενίσχυσης της επικοινωνίας και του διαλόγου ανάμεσα στην τουρκοκυπριακή και την ελληνοκυπριακή κοινότητα. Όπως είχε υποδειχθεί από τον τότε Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Βάλντις Ντομπρόβσκις: «Πρόκειται για ένα συμβολικό μέτρο, καθότι επιτρέπει την ανάπτυξη περισσότερων σχέσεων ανταλλαγής και αλληλεπίδρασης ανάμεσα στις κοινότητες του νησιού».

Στο μεταξύ, το έργο Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας επίσης στοχεύει να προάγει την προσέγγιση και συνεργασία ανάμεσα στις δύο κοινότητες, παρέχοντας έναν κοινό χώρο συνεργασίας στην καρδιά της Λευκωσίας. Το δικοινοτικό κέντρο επιχειρηματικότητας θα παρέχει διευκολύνσεις και υπηρεσίες, έτσι ώστε επιχειρηματίες, καινοτόμοι και ερευνητές από την τουρκοκυπριακή και την ελληνοκυπριακή κοινότητα να έχουν τη δυνατότητα να συναντώνται, να επικοινωνούν και να δουλεύουν μαζί σε επιχειρηματικές κοινοπραξίες.

Ένα άλλο έργο με χρηματοδότηση της ΕΕ, το οποίο προωθεί τη δικοινοτική συνεργασία στην Κύπρο, είναι το Go Social CY. Αυτό το έργο προσφέρει κατάρτιση, εγχώρια και διεθνή ταξίδια παρατήρησης και ευκαιρίες πρακτικής άσκησης σε νέους, μειονεκτούσες ομάδες και γυναίκες που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν ως κοινωνικοί επιχειρηματίες. Το έργο στοχεύει στη δημιουργία συμπράξεων ανάμεσα στις δύο κοινότητες σε ολόκληρο το νησί, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία ανάμεσα στους Κυπρίους.

Αυτές οι πρωτοβουλίες θα αξιοποιήσουν την επιτυχία υφιστάμενων έργων, όπως είναι το συγχρηματοδοτούμενο από την ΕΕ Ερευνητικό Κέντρο στα Διαδραστικά Μέσα, Ευφυή Συστήματα, και Αναδυόμενες Τεχνολογίες (RISE). Πρόκειται για ένα κέντρο αριστείας για ακαδημαϊκή έρευνα, βιομηχανική καινοτομία και μεταφορά γνώσεων και τεχνολογίας ανάμεσα στην ελληνοκυπριακή και την τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Στον τομέα του εμπορίου, η ΕΕ θα συνεχίσει το εκτεταμένο έργο στήριξης της διακίνησης εμπορευμάτων διαμέσου της Πράσινης Γραμμής και επιτάχυνσης της οικονομικής ανάπτυξης στην κοινότητα.

Η συνεχιζόμενη στήριξη από την ΕΕ θα βοηθήσει στην αύξηση της ικανότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην τουρκοκυπριακή κοινότητα.

Στο πλαίσιο αυτής της στήριξης, εμπειρογνώμονες από την ΕΕ θα βοηθήσουν στη βελτίωση της παραγωγικότητας και των προτύπων ποιότητας και υγείας στην κοινότητα. Η στήριξη που παρέχεται είναι πολύτιμη, καθότι ολοένα και περισσότεροι Τουρκοκύπριοι, εμπνευσμένοι από τις επιτυχίες άλλων εμπόρων στην κοινότητα, διερευνούν εμπορικές ευκαιρίες που παραμένουν ακόμα ανεκμετάλλευτες.

Μέσα από τις συνεχείς προσπάθειες στήριξης της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων και αγαθών διαμέσου της Πράσινης Γραμμής, η ΕΕ φέρνει τις δύο κοινότητες πιο κοντά και τις ευαισθητοποιεί στο θέμα των προσωπικών και οικονομικών οφελών που προσφέρει αυτή η συνεργασία σε ολόκληρο το νησί.

Φυσικά, με την επανένωση, ο Κανονισμός για την Πράσινη Γραμμή θα παύσει να είναι αναγκαίος. Για να επιτευχθεί αυτό, η ΕΕ θα εξακολουθεί να δίνει μεγάλη έμφαση στην οικοδόμηση της εμπιστοσύνης και τη δημιουργία σχέσεων ανάμεσα στην τουρκοκυπριακή και την ελληνοκυπριακή κοινότητα.

Δήλωση αποποίησης ευθύνης:

Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε με τη χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενό του αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του αναδόχου (Ecorys) και δεν απηχεί κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με τη χρηματοδότηση της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

